

Přístup k pacientovi s hypotenzí

Definice hypotenze

- **TK: <90 mmHg, MAP: <60 mmHg**
- nebo pokles větší než 40 mmHg, 30% z výchozí hodnoty (důležité u hypertoniků)
- arbitrární hodnoty, proto je potřeba přistupovat ke každému pacientovi individuálně

Akutní přístup

- **přístup:** ověřit pohmatem pulz, zajistit kontinuální monitoring vitálních funkcí, zajistit i.v. přístup, PMK, popř. Trendelenburgova poloha, oxygenace 100% O₂
  - jeli pacient bez pulzu uvědomit resuscitační tým a zahájit KPR
  - podat bolus tekutin i. v.
  - podat efedrin
- **LAB:** ASTRUP, Hb, elektrolyty, Ca²⁺, laktát, nech si nakřížit krve
- **Eliminuj letální příčiny:** krvácení, předávkování anestetiky, pneumotorax, anafylaxe, srdeční selhání, pneumoperitoneum, komprese DDŽ

Systematický přístup

- potřeba komplexního zhodnocení pacientova stavu, který se především opírá o fyzikální nález a USG vyšetření
- zvláště zhodnotíme následující komponenty v daném pořadí:
  - **Srdeční frekvenci** (tachykardie, bradykardie a dostatečné plnění a relaxace v diastole)
  - **Intravaskulární objem** (hypotenze, hemoragie, obstrukční šok)
  - **Srdeční výdej** (↓ EF, kardiogenní šok)
  - **Systémovou vaskulární rezistenci**

1/ Tepová frekvence (TF)

- **přístup:** monitoring TF
- ↑/↓ TF může vést k ↓ TK (tlak krve)
- **léčba:** obvyklá léčba bradyarytmie a tachyarytmie

A/ Tachykardie (↑TF)

Patfyz

- $\uparrow TF \rightarrow \downarrow TO$ (tepový objem) kvůli zkrácení diastolického plnění $\rightarrow \downarrow MSV$ ($TO \times TF$) $\rightarrow$ hypotenze
- zkrácení diastolického plnění a zkrácení relaxace $\rightarrow$ porucha koronárního zásobení srdce $\rightarrow$ subendokardiální ischemie $\rightarrow$ porucha kontraktilní funkce $\rightarrow$ hypotenze
- difúzní ischemie může způsobit poruchu repolarizace: re-entry arytmie a FiS

Dif:

- klíčové rozlišit, zdali tachykardie k hypotenzii, nebo hypotenze tachykardií

i/ hypotenze $\rightarrow$ tachykardie

- **při TF <170 tepů/min**
  - při této TF není ovlivněno diastolické plnění, a proto máme podezření, že tachykardie vznikla na základě hypotenze
  - POZOR! při FiS s rychlou komorovou odpovědí může vzniknout i při nižší TF cca 140 tepů/min

ii/ tachykardie $\rightarrow$ hypotenze

- **při TF >170 tepů/min**
  - při této TF dochází k ovlivnění diastolického plnění a vzniká hypotenze

B/ Bradykardie (↓TF)

- nestabilní TF <50 tepů/min může vést k hypotenzii

Patfyz

- $\downarrow TF \rightarrow \downarrow MSV \rightarrow$ hypotenze

2/ Intravaskulární objem (IV)

Patfyz

- $\downarrow IV$ ($\uparrow$ afterload, nebo $\downarrow$ preload) $\rightarrow \downarrow TO \rightarrow \downarrow MSV \rightarrow$ hypotenze

Přístup

- **pečlivé fyzikální vyšetření**
  - suché sliznice
  - zapadlé oči
  - vyšetření končetin
    - abnormální kožní turgor (zůstává kožní řasa)
    - $\downarrow$ kapilární návrat ($>2s$)
    - špatně hmatný pulz
    - studená končetina
- **USG:** VCI (vena cava inf.) a LV (left ventricle volume) $\rightarrow$ určí další postup

Dif dle nálezu:

A/ splasklá kolabovaná VCI $\rightarrow$ hypovolemie, nebo krvácení?

- **hypovolemie kvůli dehydrataci:** pátrej po známkách dehydratace
  - Fyzikální nález: tachykardie, hypotenze, Hippokratova facies, $\downarrow$ turgor kůže, pocit žízně, $\downarrow$ výdej koncentrované moči, povleklý oschlý jazyk, motání hlavy
  - LAB: KO (hemokoncentrace, $\uparrow$ celková plazmatická bílkovina, $\uparrow$ UREA, $\uparrow$ KREA - při renální insuficienci, osmolalita)
- **krvácení:** ruptura AAA, krvácení z GITu
- Vyšetření:
  - eFast protokol
    - aorta abd. průměr > 3 cm $\rightarrow$ AAA
    - volná tekutina v peritoneu či pánvi
  - LAB: KO (hlavně Hb a Hkt)

Léčba

- **volum expanzivní léčba** či transfúze
- cílový CŽT je 10-15 cm H₂O (norma je okolo 5), PAW 16-20 mm Hg
  - orientačně 20 ml krystaloidů / kg hmotnosti
- **Permisivní hypotenze:** u polytraumatu je lepší udržovat TK na nižších úrovních dostatečných pro orgánovou perfúzi, než oběh narvat najednou $\rightarrow$ může dojít k vnitřnímu krvácení

B/ vyboulená, nekompresibilní VCI, která má signifikantně větší objem, než LV $\rightarrow$ obstruktivní šok?

Dif:

- **Kardiální:** srdeční tamponáda, infarkt pravé komory,
- **Pulmonální:** závažná plicní hypertenze, masivní plicní embolie, astmatický alveolární air-trapping, tenzní pneumothorax
- Vyšetření:
  - eFast protokol
    - Tekutina v perikardu $\rightarrow$ tamponáda
    - Tenzní pneumothorax
    - poměr levá a pravá komora (zvětšení pravé $\rightarrow$ pulmonální hze, masivní PE)

C/ distendovaná, nekolabující VCI s dilatovanou LV $\rightarrow$ přejdi na bod srdeční výdej

D/ normální průměr VCI, ale kolaps během respirace $<50\%$ $\rightarrow$ přejdi na bod srdeční výdej

3/ Srdeční výdej

Patfyz

- $\downarrow$ kontrakility $\rightarrow \downarrow TO \rightarrow \downarrow MSV \rightarrow$ hypotenze

Přístup

- **fyzikální vyšetření zaměřené na kadiopulmonální komponentu**
  - srdeční šelesty:
    - vysoký holosystolický šelest s propagací do axily
    - diastolický šelest při RUSB - pravém horním sternálním okraji (poslechové místo aortální chlopně) s

- propagací k LLSB - dolnímu levému sternálnímu okraji (poslechové místo mitrální chlopně)
- systolický šelest při RUSB s propagací na krk
- dýchací šelesty:
  - chrůpky
- příznaky venózní kongesce:
  - periferní edémy
  - náplň, pulzace krčních žil
- **EKG**
- **ECHO** (LV funkce)
  - ↓ kontraktility / ↓ EF (ejekční frakce) → léčba: **inotropiky** (dopamin, dobutamin, milrinon, levosimendan)+/- **vazopresory** (adrenalin, noradrenalin, terlipresin)
  - regurgitace mitrální či aortální

Dif:

- **Kardiogenní šok** (dekompenzace chronického srdečního selhání, akutní infarkt myokardu)

4/ Systémová vaskulární rezistence

Patfyz

- ↓ SVR (↓ afterload) → hypotenze

Přístup

- **fyzikální vyšetření aker**
  - teplé a vasodilatované končetiny (i u distributivního šoku - hyperkinetická fáze)
  - studené a vasokonstrikované končetiny

Dif:

- **Distributivní šok** (sepsa, anafylaxe, předávkování vazodilatátory, fulminantní jaterní selhání, závažná acidóza, otrava CO a HCN)

Speciální typy hypotenze

- ortostatická hypotenze
- šok